

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය - ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 07 (LKAS - 07)

ව්‍යාපාරයක් කිසියම් ගිණුම් කාලච්ඡේදයක් තුළ මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වල සිදුවන වෙනස් වීම් පෙන්නුම් කරමින් පිළියෙල කරන ප්‍රකාශනය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය ලෙස හඳුන්වයි. මූල්‍ය තත්වයේ වෙනස්වීම් මුදල් ප්‍රවාහ මගින් නිරූපනය වේ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන පිළිබඳ ගිණුම්කරණය LKAS 7 මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශන ප්‍රමිතිය යටතේ සාකච්ඡා කරනු ලබයි.

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 07 හි අන්තර්ගත නිර්වචන

මුදල් - අතැති මුදල් සහ ඉල්ලුම් තැන්පතු යන දෙකෙහි එකතුවයි.

මුදල් හා සමාන දෑ - අවදානමකින් තොරව මුදල් මෙම පරිවර්තනය කළ හැකි ඉතා ඉහළ ද්‍රවශීලතාවයකින් යුත් කෙටිකාලීන ආයෝජනයන්
උදා - (භාණ්ඩාගාර බිල්පත්)

මුදල් ප්‍රවාහයන් - මුදල් මුදල් සමාන දෑ ව්‍යාපාරය තුළට ගලායීම් ලැබීම් ප්‍රවාහයන් ලෙසත් ගලායාම් ගෙවීම් ප්‍රවාහයන් ලෙස ද හඳුන්වයි.

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් - ව්‍යාපාරයක ප්‍රධානතම ආදායම් උත්පාදන ක්‍රියාකාරකම් සහ ආයෝජන සහ මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් නොවන අනෙකුත් ක්‍රියාකාරකම් වෙයි.

උදා -

- භාණ්ඩ හා සේවා අලෙවියෙන් ලැබෙන මුදල්
- සේවකයන්ට ගෙවන වැටුප් හා වේතන
- ණයගිම්යන්ට කරන ගෙවීම්

02. ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්

අනාගත ආදායම් උත්පාදනය කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් දිගුකාලීන වත්කම් හා මුදල් හා මුදල් හා සමාන දෑ නොවන ආයෝජන අත්පත් කර ගැනීම හා ඉවත් කිරීමට අදාළ ක්‍රියාකාරකම් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් ලෙස හඳුන්වයි.

උදා:

- දේපළ පිරිසත උපකරණ අත්පත් කර ගැනීම් සඳහා ගෙවූ මුදල්
- දේපළ පිරිසත උපකරණ විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදල්
- වෙනත් සමාගම්වල කොටස් මිලදී ගැනීම්, කොටස් විකිණීම සඳහා ඊට අදාළ ලාභාංශ මුලින් ලබා ගැනීම.
- වෙනත් බාහිර සහ අභ්‍යන්තර පාර්ශව වලට ණය සහ අත්තිකාරම් මුදලින් ලබා දීම, නැවත මුදල් අය කර ගැනීම සහ ලබාදුන් ණය සඳහා පොළී යනා දී ප්‍රතිලාභ මුදලින් ලැබීම.

3. මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්

සමාගමක ස්කන්ධ ප්‍රාග්ධනයේ සහ ණය ප්‍රාග්ධනයේ ව්‍යුහය හා තරම වෙනස් කිරීමට බලපාන ක්‍රියාකාරකම් මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් ලෙස හඳුන්වයි. මේවා ව්‍යාපාරයක අරමුදල් සම්පාදන මාර්ග හා බැඳුණු මුදල් ප්‍රවාහයන් ය.

උදා:-

- කොටස් නිකුත් කිරීමෙන් ලැබෙන මුදල්
- පොළී රහිත කල් බදු වාරික ගෙවීම්
- අයිතිකරු වෙත කරනු ලබන බෙදා හැරීම්

උදා :- ලාභාංශ ගෙවීම්

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය පිළියෙල කළ ආකාරය

කිසියම් මුදල් කාලච්ඡේදයක් තුළ ව්‍යාපාරයක සිදු වන මුදල් හා මුදල් සමඟ ද ගැළපීම් සහ ගලා යාම් මෙහෙයුම්, මූල්‍ය සහ ආයෝජන යන ප්‍රධාන ශීර්ෂ 03 යටතේ දැක්වීමට මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරනු ලබයි.

එහිදී ලැබෙන කාලවිච්ඡේදයට අදාළ ශුද්ධ මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වල අගයට ගිණුම් කාලවිච්ඡේදය ආරම්භක දිනට පවතින මුදල් හා මුදල් සමාන වටිනාකම ද එකතු කරන අතර එවිට ගිණුම් කාලවිච්ඡේදය අවසාන දිනට මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වල වටිනාකම ලැබේ.

මෙවැනි මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයක් මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් ලත් ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය ගණනය කරනු ලබන ආකාරය අනුව ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකකට පිළියෙල කළ හැකියි.

- 1 සෘජු ක්‍රමය
- 2 වක්‍ර ක්‍රමය

සෘජු ක්‍රමයට පිළියෙල කරන මුදල් ප්‍රමාණ ප්‍රකාශයක ආකෘතිය

..... ව්‍යාපාරය

..... දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් සඳහා ප්‍රකාශනය

මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්		
අත්පිට විකුණුම්	xxx	
වෙළඳ ලැබිය යුතු දෑ මත ලද මුදල්	xxx	
අත්පිට ගැණුම්	(xxx)	
වෙළෙඳ ගෙවිය යුතු දෑ සඳහා මුදල් ගෙවීම්	(xxx)	
පරිපාලනය විසින් මූලික ගෙවීම්	(xxx)	
මුදලින් ගෙවූ බෙදා හැරිය යුතු වියදම්	(xxx)	
මුදලින් ගෙවූ අනිකුත් මෙහෙයුම් මුදල්	(xxx)	
	xxx	
(-) පොලී ගෙවීම්	(xxx)	
ආදායම් බදු ගෙවීම්	(xxx)	
මෙහෙයුම් කටයුතු වලට ජනනය වූ/යෙද වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		xxx
ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්		
දේපල පිරිසත උපකරණ විකිණීමෙන් ලද මුදල්	xxx	
ලද ලාභාංශ	xxx	
කොටස් මිල දී ගැනීම්	(xxx)	
දේපල පිරිසත උපකරණ මිලදී ගැනීම්	(xxx)	
ආයෝජන කටයුතු වලින් ජනනය වූ/යෙදවූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		xxx
මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම්		
කොටස් නිකුත් කිරීම	xxx	
බැංකු ණය ලබා ගැනීම	xxx	
ලාභාංශ ගෙවීම්	(xxx)	
බැංකු ණය ආපසු ගෙවීම්	(xxx)	
		xxx
මූල්‍ය කටයුතු වලින් ජනනය වූ/යෙදවූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		xxx
කාලවිච්ඡේදය තුළ ජනනය වූ/යෙද වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය		xxx
කාලවිච්ඡේදය ආරම්භක දිනට මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ		xxx
කාලවිච්ඡේදය අවසාන දිනට මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ		xxx

වක්‍ර ක්‍රමයට මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයක් පිළියෙල කරන අකාරය

මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශයක් සෘජු ක්‍රමයට පිළියෙල කිරීම සහ වක්‍ර ක්‍රමයට පිළියෙල කිරීම අතර වෙනසක් ඇත්තේ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනනය වූ/ යෙද වූ ශුද්ධ වූ මුදල් ප්‍රවාහය ගණනය කරන ආකාරය පමණි. සෘජු ක්‍රමයේ දී දළ මුදල් ලැබීම් සහ දළ මුදල් ගෙවීම් සියල්ල ආවරණය කරන නමුත් වක්‍ර ක්‍රමයේ දී මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනනය වූ/යෙද වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය ගණනය කරනුයේ බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයට පහත දැක්වේ ගැළපුම් සිදු කිරීමෙනි.

- 1 මුදල් නොවන අයිතම ඉවත් කිරීම.
- 2 වෙනත් කටයුත්තකට (ආයෝජන, මූල්‍ය) අදාළ මුදල් ප්‍රවාහය ඇති වන ආදායම් සහ වියදම් ඉවත් කිරීම.
- 3 වාර්ෂික පොළී වියදම් ගැළපීම.
- 4 කාරක ප්‍රාග්ධන සංවලනයන් ගැළපීම.

මුදල් නොවන අයිතම සහ වෙනත් කටයුත්තකට අදාළ ආදායම් සහ වියදම් බදු පෙර ලාභයන් ඉවත් කිරීම සඳහා පහත පරිදි ගැළපීම් කළ යුතුයි.

- i. ආදායමක ඉවත් කිරීම සඳහා බදු පෙර ලාභයෙන් අදාළ ආදායම් වටිනාකම අඩු කළ යුතුයි.
- ii. වියදමක බලපෑම ඉවත් කිරීම සඳහා බදු පෙර ලාභයට අදාළ වියදමේ වටිනාකම එකතු කළ යුතුයි.

වාර්ෂික ණය පොළී වියදම ගැළපීම

ආයතනය බදු පෙර ලාභය ගණනය කර ඇත්තේ, වර්ෂයට අදාළ පොළිය ද අඩු කරමින් ය. එහෙත්, වර්ෂයට අවශ්‍ය පොළිය සහ සත්‍ය වශයෙන් ම මුදලින් ගෙවූ වියදම් අතර වෙනසක් තිබිය හැක. එබැවින් ඒ සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය තුළ පහත පරිදි ගැළපීම් සිදු කරයි.

- i. ප්‍රථමයෙන් බදුපෙර ශුද්ධ ලාභයෙන් අඩුකර ඇති වාර්ෂික ණය පොළිය නැවත බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයට එකතු කරනු ලබයි. එවිට පොට් වියදම් වල බලපෑම බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයෙන් ඉවත් වේ.
- ii. ඉන් අනතුරුව මුදලින් ගෙවා ඇති පොළී වියදම බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයෙන් වෙනම අඩු කරනු ලබයි. මීට අමතරව ආදායම් බදු මුදලින් ගෙවූ ප්‍රමාණය ද වෙනම අඩු කළ යුතුයි.

කාරක ප්‍රාග්ධන සංවලනයන් ගැළපීම.

බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයට ඉහත සඳහන් ගැළපීම් සිදු කිරීමෙන් අනතුරුව ලැබෙන්නේ කාරක ප්‍රාග්ධන වෙනස්වීම් ගැළපීමට පෙර මෙහෙයුම් කටයුතුවලින් ජනනය වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය වේ. එම අගයට කාරක ප්‍රාග්ධනයේ ඇති වූ වෙනස්වීම් ගැළපීම මගින් මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනනය වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය මගින් ගණනය කළ හැකියි. කාරක ප්‍රාග්ධන වෙනස්වීම් ලෙස සැලකෙන්නේ ජංගම වත්කම් සහ ජංගම වගකීම් වල සිදුවන වෙනස්වීම් ය. එනම් ජංගම වත්කම් සහ ජංගම වගකීම් වල ආරම්භක ශේෂයන් සහ අවසන් ශේෂය අතර වෙනස යි.

මේ අනුව ජංගම වත්කම් සහ ජංගම වගකීම් වල වෙනස්වීම් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයට පහත පරිදි ගැළපිය යුතුයි.

1. ජංගම වත්කම්

ගිණුම් කාලවර්ෂය ආරම්භක දිනට පවත්නා ජංගම වත්කම් වල වටිනාකම ගිණුම් වර්ෂය අවසානය වන විට වැඩි වී අත්තම් එම වැඩි වූ ප්‍රමාණය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ දී අඩුකළ යුතු අතර ජංගම වත්කම් වල වටිනාකම අඩු වී ඇත්නම් එම අඩු වී ඇති ප්‍රමාණය එකතු කළ යුතුයි.

2. ජංගම වගකීම්

ගිණුම් කාලවර්ෂය ආරම්භක දිනට පවත්නා ජංගම වගකීම් වල වටිනාකම ගිණුම් වර්ෂය අවසානය වන විට වැඩි වී අත්තම් එම වැඩි වූ ප්‍රමාණය මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ දී එකතු කළ යුතු අතර ජංගම වගකීම් වල වටිනාකම අඩු වී ඇත්නම් එම අඩු වී ඇති ප්‍රමාණය අඩු කළ යුතුයි. මෙහිදී මතක තබා ගත යුතු කරුණ වන්නේ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ අන් තැනක උපවිත පදනම සහ මුදල් පදනම අතර පවත්නා වෙනස නැති කිරීම සඳහා ගැළපුම් කර ඇති අයිතමයකට අදාළව පවතින ජංගම වත්කමක් එය ජංගම වගකීමක් කාරක ප්‍රාග්ධන සංවලනයන් යටතේ ගැළපීම අවශ්‍ය නොවේ.

උදා - උපචිත ණය පොලී, ගෙවිය යුතු ආදායම් බදු

චක්‍ර ක්‍රමයට මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනනය වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය ගණනය කිරීමේ ආකෘතියක් පහත දැක් වේ.

<p>බදුපෙර ශුද්ධ ලාභය ගැලපීම් ක්ෂය වීම් මෝටර් රථ ඉවත් කිරීමේ ලාභ යන්ත්‍ර ඉවත් කිරීමේ අලාභ ලභාංශ අදායම් වාර්ෂික ණය පොලිය</p> <p>කාරක ප්‍රාග්ධන සංචලනයන් ගැලපීම තොගය වැඩිවීම ණයගැතියෝ (වෙළෙඳ ලැබිය යුතු ද) අඩු වීම ණය හිමියෝ (වෙළෙඳ ගෙවිය යුතු ද) අඩු වීම ගෙවිය යුතු මෙහෙයුම් වියදම් වැඩිවීම ලැබිය යුතු කොමිස් අදායම් අඩුවීම</p> <p>(-) පොලී ගෙවීම් ආදායම් බදු ගෙවීම් මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනනය වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය</p>	<p>xxx (xxx) xxx (xxx) xxx</p> <hr/> <p>xxx (xxx) xxx (xxx) xxx xxx</p> <hr/>	<p>xxx</p> <p>xxx xxx (xxx) (xxx) xxx</p> <hr/>
--	--	---